

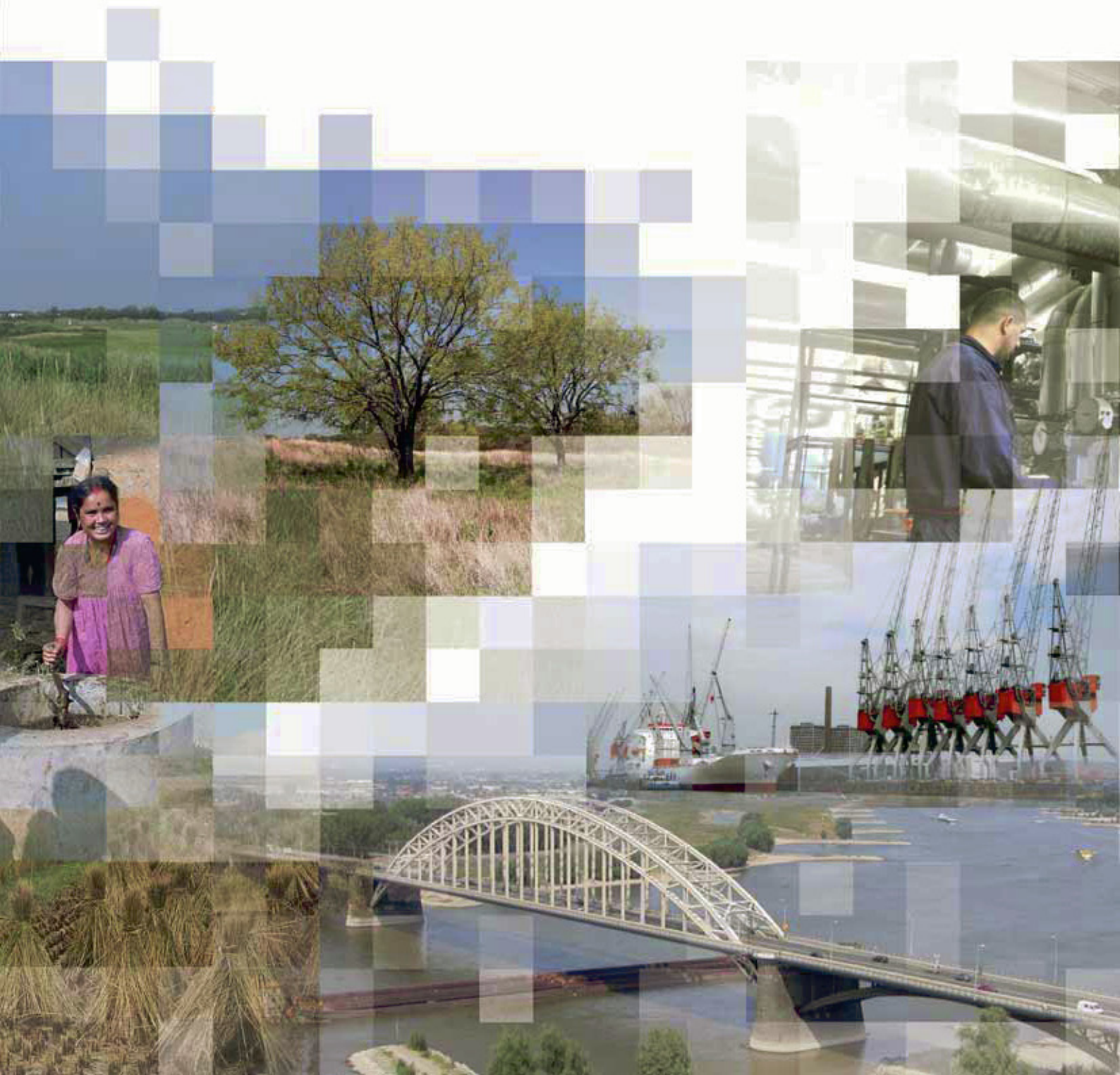

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Calandbrug – Theemswegtracé

Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport

1 december 2015 / rapportnummer 3074

1. Hoofdpunten van het MER

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu, in samenwerking met het havenbedrijf Rotterdam en ProRail, heeft het voornemen een deel van het spoortracé van de Havenspoorlijn te verleggen naar de Theemsweg. Het treinverkeer ter plaatse van de Calandbrug wordt dan opgeheven. Dit is als voorkeursoplossing naar voren gekomen uit het plan-MER voor de verkenning van de toekomst van de Calandbrug en is vastgelegd in de Rijksstructuurvisie Calandbrug. De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')¹ heeft eerder over dit plan-MER een advies uitgebracht.²

De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu wil de uitwerking van het tracé, de aanpassingen aan het spoor en de daarmee samenhangende maatregelen planologisch mogelijk maken in een Tracébesluit. Hiervoor wordt nu een project-MER uitgevoerd. De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- De verlegging van het tracé zal een verandering in de geluidssituatie met zich meebrengen voor verschillende dorpen in de omgeving van de Havenspoorlijn. Dit moet goed in beeld gebracht worden, zowel voor het geluid van de spoorlijn sec, als voor de totale (cumulatieve) geluidssituatie. Hierbij moet ook aandacht zijn voor piekgeluiden.
- Het Theemsweg-tracé voert langs bedrijven met gevaarlijke stoffen. Daarom is een goede beschrijving van de gevolgen voor de externe veiligheid van belang.
- De spoorlijn komt dicht bij de kern Zwartewaal. Daarom wordt speciale aandacht gevraagd voor de gevolgen voor de leefomgeving van deze kern, en de eventuele mogelijkheden om de leefbaarheid te verbeteren.
- Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Het is van belang in de samenvatting een goede, voor leken te begrijpen, vertaling te geven van complexe technische materie als geluid en trillingen.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de Ontwerp-Notitie Reikwijdte en Detailniveau Milieueffectrapportage Theemswegtracé (verder de NRD).

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectstukken, voor zover digitaal beschikbaar, vindt u door op www.commissiemer.nl projectnummer 3074 in te vullen in het zoekvak.

² 2836-38 Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Calandbrug - 15 april 2015

2. Achtergrond en besluitvorming

2.1 Achtergrond en beleidskader

De achtergrond van het voornemen is weergegeven in hoofdstuk 1 en 2 van de NRD. Werk dit uit in het MER. Geef in het MER aan welke wet- en regelgeving en welk beleid naast de beleidsdocumenten uit paragraaf 1.3 van de NRD verder relevant is voor de verlegging van het spoor en of het voornemen kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen.

Te nemen besluit(en)

De m.e.r.-procedure wordt doorlopen voor het Tracébesluit. Daarnaast zullen andere besluiten genomen worden voor de realisatie van het voornemen. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de tijdsplanning is.

3. Voorgenomen activiteit en alternatieven

Het voornemen en de alternatieven worden beschreven in hoofdstuk 3 van de NRD. In de NRD wordt gesproken over 'varianten'. De Commissie sluit zich in dit advies aan bij deze terminologie. De Commissie adviseert de verschillende varianten duidelijk te illustreren en te visualiseren en goed, recent kaartmateriaal te gebruiken.

Prognoses

De NRD gaat voor de vervoerprognoses uit van het hoge groeiscenario. Motiveer dit en geef aan hoe actueel dit scenario nog is. Beschrijf de invloed van de resterende knelpunten in de Havenspoorlijn (Sophiaspoortunnel/Botlekbrug) op de prognoses en geef aan wat er zou gebeuren als die knelpunten worden weggenomen. Geef de uitgangspunten helder weer in het MER.

3.1 Varianten

De Commissie onderschrijft de redenering die gevolgd wordt om te komen tot de in beschouwing te nemen varianten. Het wordt voldoende duidelijk gemaakt dat de variant 'ten noorden van de Theemsweg' nauwelijks voordelen, maar wel nadelen biedt. Ook acht de Commissie voldoende gemotiveerd waarom bij het gewijzigde uitgangspunt ten aanzien van de ontwerp-snelheid voor de civiele constructie, de keuze voor het Theemswegtracé niet heroverwogen hoeft te worden.

Bewonersvariant

In de zienswijzen is een variant naar voren gebracht, waarin het tracé verdiept wordt aangelegd en de sluis op maaiveld wordt gepasseerd. De Commissie heeft waardering voor de innovatieve oplossingen die worden aangedragen. Zij adviseert te onderzoeken of deze variant in aanmerking komt.

3.2 Referentie

Werk de referentiesituatie uit conform paragraaf 3.2 van de NRD. Maak daarbij duidelijk welke aannames over het gebruik van de Calandbrug worden gedaan. De autonome ontwikkeling behelst verder ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten. Indien er sprake is van vergevorderde plannen, waarover echter nog geen definitief besluit genomen is, beschrijf dan wat de invloed daarvan kan zijn op het voornemen, dan wel de invloed van het voornemen op die plannen.

4. Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Studiegebied

Motiveer de omvang van het studiegebied. Waarom reikt het studiegebied tot het emplacement Waalhaven-Zuid?

4.2 Externe veiligheid

De Commissie onderschrijft de onderzoeksopzet voor het onderwerp externe veiligheid in paragraaf 4.3. van de NRD. Zij heeft aanvullend nog een tweetal aandachtspunten.

Bevi

Er wordt getoetst of de risico's binnen het risicoplafond blijven dat is vastgelegd in het Basisnet. Tevens is voor het industrieterrein Botlek-Vondelingenplaat een veiligheidscontour vastgesteld. De Commissie adviseert na te gaan of de risico's van het voornemen binnen deze veiligheidscontour passen.

Domino-effecten

Het Theemsweg-tracé voert langs bedrijven met gevaarlijke stoffen, die onder het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo 2015) vallen. Het is daarom belangrijk de mogelijke domino-effecten goed in kaart te brengen. De Commissie adviseert hierbij ook de kans op en de dan optredende effecten van BLEVE, wolkbrand en gaswolkexplosie te beschouwen.³

Het tracé wordt op hoogte aangelegd. Er is daarom een risico van afstorten met mogelijk domino-effecten tot gevolg. De Commissie adviseert voldoende te onderbouwen dat de risico's van afstorten afdoende zijn afgedekt in de constructie-eisen, dan wel deze risico's te beschouwen in de MER.

³ Een ketelwagen met vloeibaar gemaakt gas kan bij een brand of een aanrijding openscheuren, waarbij de inhoud in één keer vrijkomt. Dit wordt een BLEVE (Boiling Liquid Expanding Vapour Explosion) genoemd. Wanneer dit gebeurt met een ketelwagen met een brandbaar gas, zoals LPG, leidt dit tot een grote vuurbal.

Een aanrijding of ontsporing kan ook leiden tot een groot gat in de ketelwagen. Bij vervoer van een brandbaar gas ontstaat hierdoor een brandbare wolk die zich kan verspreiden over het industrieterrein. Wanneer deze wolk vervolgens ontsteekt, ontstaat er een brandende wolk (wolkbrand) of kan er zelfs een grote explosie (gaswolkexplosie) optreden.

4.3 Geluid en trillingen

De Commissie onderschrijft de onderzoeksopzet voor de onderwerpen geluid en trillingen in paragraaf 4.2 en 4.5 van de NRD. Aanvullend daarop vraagt zij aandacht voor de volgende punten.

Aannames voor verdeling treinen over de dag en stil materieel

Ga in op de aannames ten aanzien van de verdeling over de dag van de treinen bij de maximale capaciteit. Motiveer ook de aannames ten aanzien van stil materieel. Hoe reëel zijn deze aannames en op welke termijn worden ze bewaarheid?

Verhoogde geluidemissie kunstwerken

In het tracé zijn twee boogbruggen gepland. Verder wordt een groot deel van het tracé op een viaduct aangelegd. Besteed in het MER aandacht aan de eventuele verhoogde geluidemissie van deze kunstwerken, met “normaal” en stil goederenmaterieel.

In het Plan-MER is een nieuw toe te passen spoorconstructie met opstaande rand beschreven. Beschouw ook deze op een eventuele specifieke geluidsemissie. Is er sprake van akoestische absorptie van het scherm? Wat zijn de effecten daarvan? Ook wordt gesproken over scherpere bogen. Ga in op een eventueel verhoogde geluidsemissie en geef inzicht in het ontstaan van booggeluid.

Trillingseffect kunstwerken

Ook voor het aspect trillingen moeten de nieuwe spoorconstructie en de verschillende kunstwerken nader beschouwd worden. Geef een analyse van de opgewekte trillingen in de grond wat betreft voor de mens voelbare trillingen en besteed aandacht aan eventuele hinder door laagfrequent contactgeluid. Maak een analyse van eventuele trillingsgevoelige apparatuur nabij het nieuwe tracé en de mogelijke verstoring door voorbijrijdende treinen.

Cumulatieve effecten

De treinen van het nieuwe Theemswegtracé zullen in de toekomst waarschijnlijk minder dominant in de omgeving aanwezig zijn dan in de huidige situatie. Dit door de geluidsbeperkende maatregelen en door de moderne (en stillere) constructies van de spoorbruggen. Het oude Calandbrug tracé geeft veel hinder in de omgeving. Geef van het nieuwe tracé een kwantificatie van de geluidsniveaus op grote afstanden en in woonkernen zoals Geervliet, Heenvliet en Zwartewaal. De Commissie adviseert om naast de gemiddelde geluidsniveaus ook maximale geluidsniveaus (piekniveaus) te presenteren. Zet verder zowel de geluidsniveaus van de spoorlijn sec, als ook gecumuleerde geluidsniveaus op kaart. Presenteer eveneens de L_{den} -contouren van 45 en 50 dB.

4.4 Leefomgeving

Uit de zienswijzen blijkt dat bewoners van kernen in de omgeving, zoals Heenvliet, Geervliet en Zwartewaal zich zorgen maken over de effecten van het nieuwe tracé op de leefomgeving en de gezondheid. De bewoners van Rozenburg zullen waarschijnlijk juist voordeel ondervinden van het nieuwe tracé. De Commissie vraagt daarom bijzondere aandacht voor de beschrijving van de verbetering of verslechtering van het woon- en leefmilieu in de Rozenburg

en de kernen Zwartewaal, Heenvliet en Geervliet. Zij adviseert daarbij met name aandacht te besteden aan de opeenstapeling van effecten die de bewoners ondervinden van de diverse activiteiten in hun leefomgeving. Indien wordt geconstateerd dat de leefbaarheid in een kern sterk verslechterd, adviseert de Commissie te onderzoeken in hoeverre (bovenwettelijke) maatregelen aan het project mogelijk zijn, dan wel of andere maatregelen beschikbaar zijn om de leefbaarheid te verbeteren.

4.5 Overige milieuthema's

Overige aspecten, zoals lucht, natuur, landschap, cultuurhistorie, ruimtelijke kwaliteit, bodem en water kunnen uitgewerkt worden conform de NRD.

5. Overige aspecten

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in milieu-informatie' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

Vorm en presentatie

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. Presenteer de vergelijking bij voorkeur met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

Zorg ervoor dat:

- het MER zo beknopt mogelijk is, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst zijn opgenomen;
- recent, goed leesbaar kaartmateriaal wordt gebruikt, met duidelijke legenda.

Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorgenomen activiteit en de alternatieven daarvoor;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven, de onzekerheden en leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het voorkeursalternatief.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: Havenbedrijf Rotterdam NV

Bevoegd gezag: Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu

Besluit: Tracébesluit

Categorie Besluit m.e.r.: C2

Activiteit:

Het verleggen van een deel van het spoortracé van de Havenspoorlijn naar de Theemsweg. Het treinverkeer ter plaatse van de Calandbrug wordt hierdoor opgeheven.

Bijzonderheden:

Het voornemen is als voorkeursoplossing naar voren gekomen uit het plan-MER voor de verkenning van de toekomst van de Calandbrug en is vastgelegd in de Rijksstructuurvisie Calandbrug. De Commissie voor de m.e.r heeft over dit plan-MER een advies uitgebracht (2836-38).

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in de Staatscourant van: 15 oktober 2015

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 16 oktober t/m 12 november 2015

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 23 september 2015

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 1 december 2015

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. J.M. Bremmer (werkgroepsecretaris)

ing. J.J. van Leeuwen

ir. H. Otte

M.A.J. van der Tas (voorzitter)

dr. P. Uijt de Haag

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie heeft de hierna genoemde informatie van het bevoegde gezag ontvangen. Deze informatie vormt het uitgangspunt van haar advies. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissie-mer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies :

- Ontwerp Notitie Reikwijdte en Detailniveau Milieueffectrapportage Theemswegtracé (ProjectMER-fase), oktober 2015;
- Ontwerp Notitie Reikwijdte en Detailniveau Milieueffectrapportage Theemswegtracé (ProjectMER-fase), Publiekssamenvatting, oktober 2015.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 23 november 2015 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Advies over reikwijdte en detailniveau van het
milieueffectrapport Calandbrug – Theemswegtracé

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

